
ПРАВИЛНИК ЗА ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ НА УРЕДИТЕ ЗА ДОМАЌИНСТВА

Проф. д-р Властимир Гламочанин
Проф. д-р Марија Кацарска

ДААД Компетентен Центар

Факултет за електротехника и информациона технологии

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

- Со овој правилник се пропишува означувањето на енергетската ефикасност на уредите за домаќинства.

Член 2

- Целта на овој правилник е поблиску да се дефинираат барањата и условите кои се однесуваат на означување на уредите за домаќинства со соодветни етикети и основните податоци за уредите, општите информации за потрошувачка на енергија и другите ресурси, како и дополнителните информации за одделен вид на уреди за домаќинства, со што **ќе им се овозможи на купувачите да изберат енергетски поефикасни уреди.**

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 3

- **Снабдувач** е производител или негов овластен претставник во Република Македонија, увозник или субјект (лице) кој ги пласира уредите на пазарот во Република Македонија.
- **Дистрибутер** е продавач или субјект кој продава, дава под наем или нуди за давање под наем со купување, или ги изложува уредите за домаќинства на крајните корисници.
- **Техничка документација** е документ кој содржи табеларен приказ на податоци наведени во членот 7 од овој правилник, кои се однесуваат на соодветниот уред за домаќинства.
- **Информативен лист** е документ кој содржи информации за уредот за домаќинства, наведени во прилозите од II до IX од овој правилник.
- **Етикета** е ознака која содржи информации за карактеристиките на уредот за домаќинства, а која се однесува или овозможува да се определи потрошувачката на електрична енергија и/или на другите ресурси.

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 4

- **Уредите за домаќинства** (во понатамошен текст: уреди) наведени во член 5 од овој правилник кои користат електрична енергија и се пласираат на пазарот, **треба да бидат означени со етикета**, која ги содржи информациите утврдени со овој правилник.

УРЕДИ КОИ СЕ ОЗНАЧУВААТ

Член 5

- Одредбите од овој правилник се применуваат на уредите, за кои е задолжително означувањето и тоа за **следните видови на уреди, но и таму каде тие не се користат исклучиво во домаќинствата:**
 1. електрични фрижидери, замрзнувачи и нивни комбинации,
 2. машини за перење алишта, машини за сушење алишта со барабан и комбинирани машини за перење и за сушење на алишта,
 3. машини за миење садови,
 4. електрични шпорети,
 5. клима уреди,
 6. сијалици за домаќинства.

УРЕДИ КОИ СЕ ОЗНАЧУВААТ

Член 6

- Одредбите од овој правилник не се однесуваат на плочката која содржи номинални податоци или на други еквивалентни плочки кои се однесуваат на сигурноста на соодветните уреди.
- Обврската за означување со етикета на уредите или за доставување на информативниот лист **не се однесува на уредите чие производство е запрено пред влегување во сила на овој правилник, како и за уредите кои се продаваат како користени уреди.**

ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ

Член 7

- **Снабдувачот треба на дистрибутерот бесплатно да му ги достави потребните етикети, информативни листови и техничка документација за уредите.** Начинот на нивното доставување е по избор на снабдувачот. Кога дистрибутерот ќе побара да му бидат доставени соодветни етикети за уредите, **снабдувачот веднаш** треба да обезбеди нивно доставување .

ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ

Член 7 (продолжеток)

- **Снабдувачот покрај етикети треба да достави информативен лист за уредот.** Информативниот лист треба да биде составен дел на сите брошури кои се однесуваат на уредот. Кога вакви брошури не се доставуваат од страна на снабдувачот, тој треба да ги достави информативните листови со друг вид на пишан материјал кој се доставува со уредот. Информативните листови кои се доставуваат треба да бидат изготвени во согласност со барањата содржани во прилозите од овој правилник.

ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ

Член 7 (продолжеток)

- **Техничката документација треба да биде на располагање и да биде соодветна за да ја потврди точноста на информациите содржани во етикетата и во информативниот лист. Техничката документација треба да содржи:**
 1. општ опис на уредот кој ќе биде доволен уредот да биде идентификуван,
 2. име односно назив (фирма) и адреса на снабдувачот,
 3. резултати од извршените пресметки при дизајнирање на уредот таму каде тие се релевантни,
 4. извештаи од релевантни тестови кои се спроведуваат во акредитирана лабораторија, во согласност со процедурите извршени според стандардите за испитување наведени во прилог I од овој правилник,
 5. таму каде вредностите се добиваат со мерења на слични модели, истата информација се користи (наведува) за тие модели,
 6. информација, вклучувајќи ги и релевантните цртежи, за главните својства на дизајнот на моделот и посебно својствата кои суштински влијаат на потрошувачката на енергија.

ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ

Член 7 (продолжеток)

- Снабдувачот треба да располага со техничка документација која е опишана во став 3 од овој член, а може да ја употреби и документацијата која се бара согласно други прописи на Република Македонија.
- Снабдувачот треба да овозможи (обезбеди) техничката документација да биде достапна за потребите на инспекциските прегледи во период од пет години од датумот на производството на последниот уред од одреден вид.
- **Снабдувачите се одговорни за точноста на податоците содржани во етикетите и информативните листови кои тие ги доставуваат.**

ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ

Член 8

- Кога се изложува уред од член 5 од овој правилник, **дистрибутерот треба секогаш да прицврсти соодветна етикета на јасно видливо место** на начин утврден во прилогот за соодветниот вид уреди од овој правилник.
- Кога уред од член 5 од овој правилник се нуди за продажба, за давање под наем или за давање под наем со купување преку порачка со користење на каталог, или со други средства преку кои **потенцијалниот купувач не може да го види уредот изложен, пред купувањето на уредот на купувачот треба да му се презентираат основните информации содржани во етикетата и во информативниот лист** во согласност со соодветниот прилог од овој правилник.

ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ

Член 9

- **Стандардите за испитување, содржината на етикетата, на информативниот лист и на техничката документација за уредите од член 5 од овој правилник, се наведени во прилозите I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII и IX кои се составен дел на овој правилник.**
- Во прилозите од став 1 на овој член се наведуваат следните информации:
 1. точната дефиниција на видот на уредите кои се наведени во прилогот,
 2. точната дефиниција на видот на уредите кои не се опфатени со прилогот,
 3. стандардите за испитување кои се употребуваат заради добивањето на информациите за уредите од член 5 од овој правилник,
 4. поблиската содржина на податоците од техничката документација кои се бараат со член 7 став 3 од овој правилник,

ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ

Член 9 (продолжеток)

4. формата и содржината на етикетата од член 7 од овој правилник,
5. местото каде треба да биде прицврстена етикетата на уредот. Таму каде е соодветно, со релевантниот прилог се допушта етикетата да биде прицврстена или отпечатена на пакувањето,
6. содржината и таму каде е соодветно и формата и другите поединости кои се однесуваат на информативниот лист или другите информации (податоци) наведени во член 7 став 2 од овој правилник. Информацијата содржана во етикетата треба да биде наведена и во информативниот лист,
7. информацијата која треба да биде обезбедена во случај на нудење за продажба согласно член 8 став 2 од овој правилник, како и начинот на кој истата треба да биде обезбедена.

ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ

Член 10

- **Истакнувањето на други етикети, марки, симболи или соопштенија** кои се однесуваат на потрошувачката на енергија, а кои не се во согласност со барањата од овој правилник, **не е дозволено**, освен етикети на уредите од увоз што се истакнати од страна на производителот од соодветната земја кои можат да се прицврстат на уредите што се увезуваат покрај етикетата која е во согласност со барањата од овој правилник.

КОНТРОЛА

Член 11

- Контролата дали означувањето на уредите се врши во согласност со овој правилник **државниот пазарен инспектор** ја врши со преглед на уредите на самото место.
- Контролата на точноста на информациите од етикетата се врши со испраќање на соодветниот уред на испитување во акредитирана лабораторија.

ИСПИТУВАЊЕ

Член 12

- Процедурите за испитување кои се применуваат со цел утврдување на точноста на информациите содржани во етикета, акредитираните лаборатории за испитување на уредите ги вршат во согласност со стандардите наведени во прилозите од овој правилник.
- Доколку со резултатите од испитувањето од член 11 став 2 од овој правилник **се потврди точноста на информациите, трошоците за испитувањето паѓаат на товар на субјектот (лицето) кој го побарал испитувањето.**
- Доколку со резултатите од испитувањето од член 11 став 2 од овој правилник **не се потврди точноста на информациите, трошоците за испитувањето паѓаат на товар на снабдувачот на уредот.**

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 13

- Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од **1 јануари 2010** година.

ПРИЛОГ I

СТАНДАРДИ ЗА ИСПИТУВАЊЕ

- Информациите кои се наведени во овој правилник треба да се во согласност со стандардите за испитување кои се наведени во следната табела. Секој поединечен стандард се однесува на наведената група уреди за домаќинство.

ПРИЛОГ I

Стандард	Група уреди
EN 153:2006	Фрижидери, замрзнувачи и нивни комбинации
EN 60456:2005/A1:2006	Машини за перење алишта
EN 61121:2005	Машини за сушење алишта со барабан
EN 50229:2001	Комбинирани машини за перење и за сушење алишта
EN 50304:2001	Електрични шпорети
EN 50242:1998/A1:1999/A2:2001/A3:2003	Машини за миење садови
EN 14511-1:2004 EN 14511-2:2004 EN 14511-3:2004/AC:2004 EN 14511-4:2004	Клима уреди
EN 50285:1999	Сијалици за домаќинства

А.1.7 Работилница

19

ПРИЛОГ II

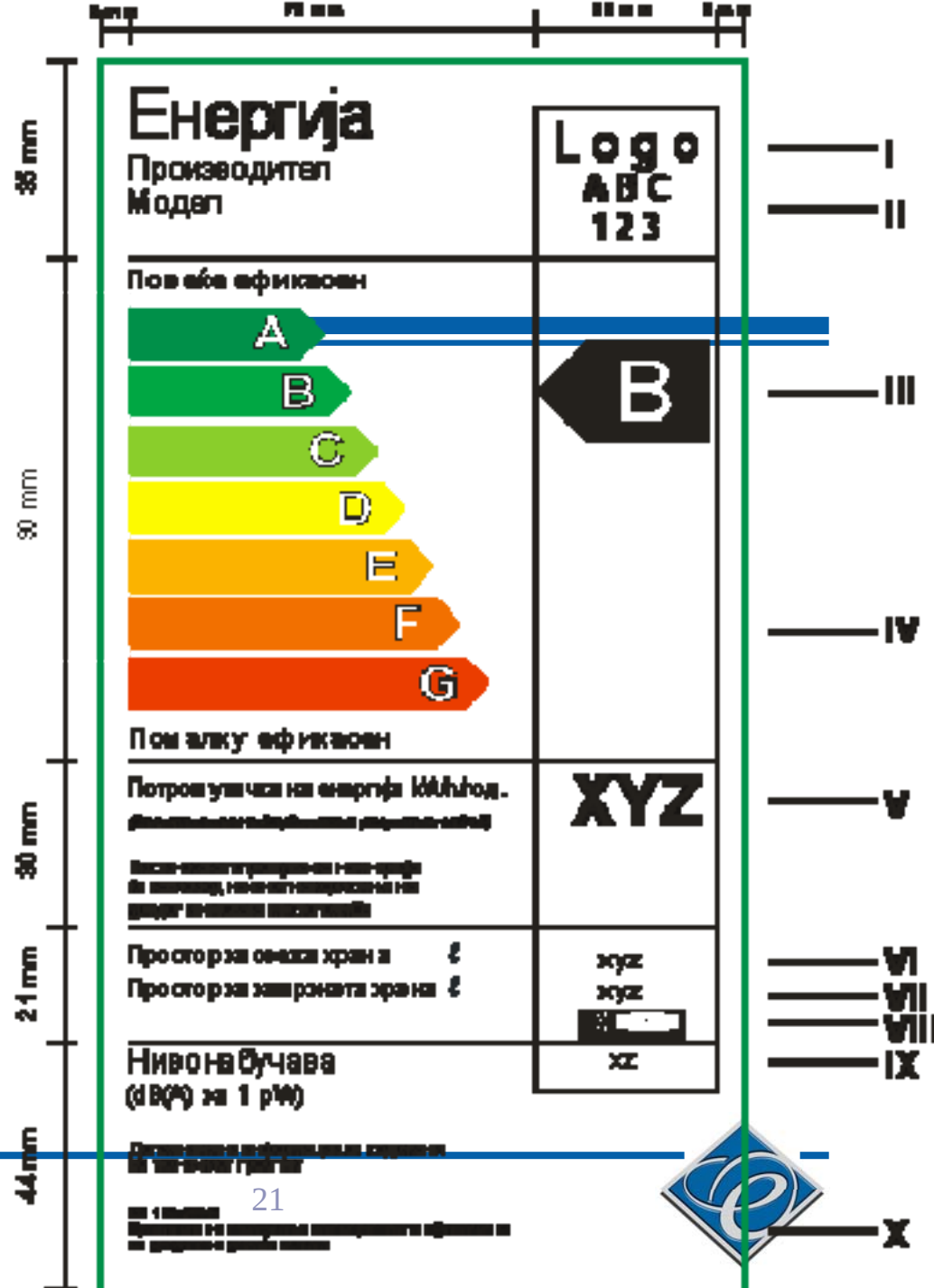
ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ НА ФРИЖИДЕРИ, ЗАМРЗНУВАЧИ И НИВНИ КОМБИНАЦИИ

- Одредбите од овој прилог **се применуваат** за електрични фрижидери, хоризонтални замрзнувачи за храна, вертикални замрзнувачи за храна и нивни комбинации.
- Одредбите од овој прилог **не се применуваат** на уреди кои можат да користат автономни извори на енергија, како на пример батерии.
- Етикетата за означување на енергетската ефикасност на уредите од став 1 треба да е поставена на надворешниот преден или горен дел на уредот, така да биде јасно видлива и да не е скриена.

ПРИЛОГ II

Облик, форма и содржина на етикетата

A.1.7 Работилница

21

ПРИЛОГ III

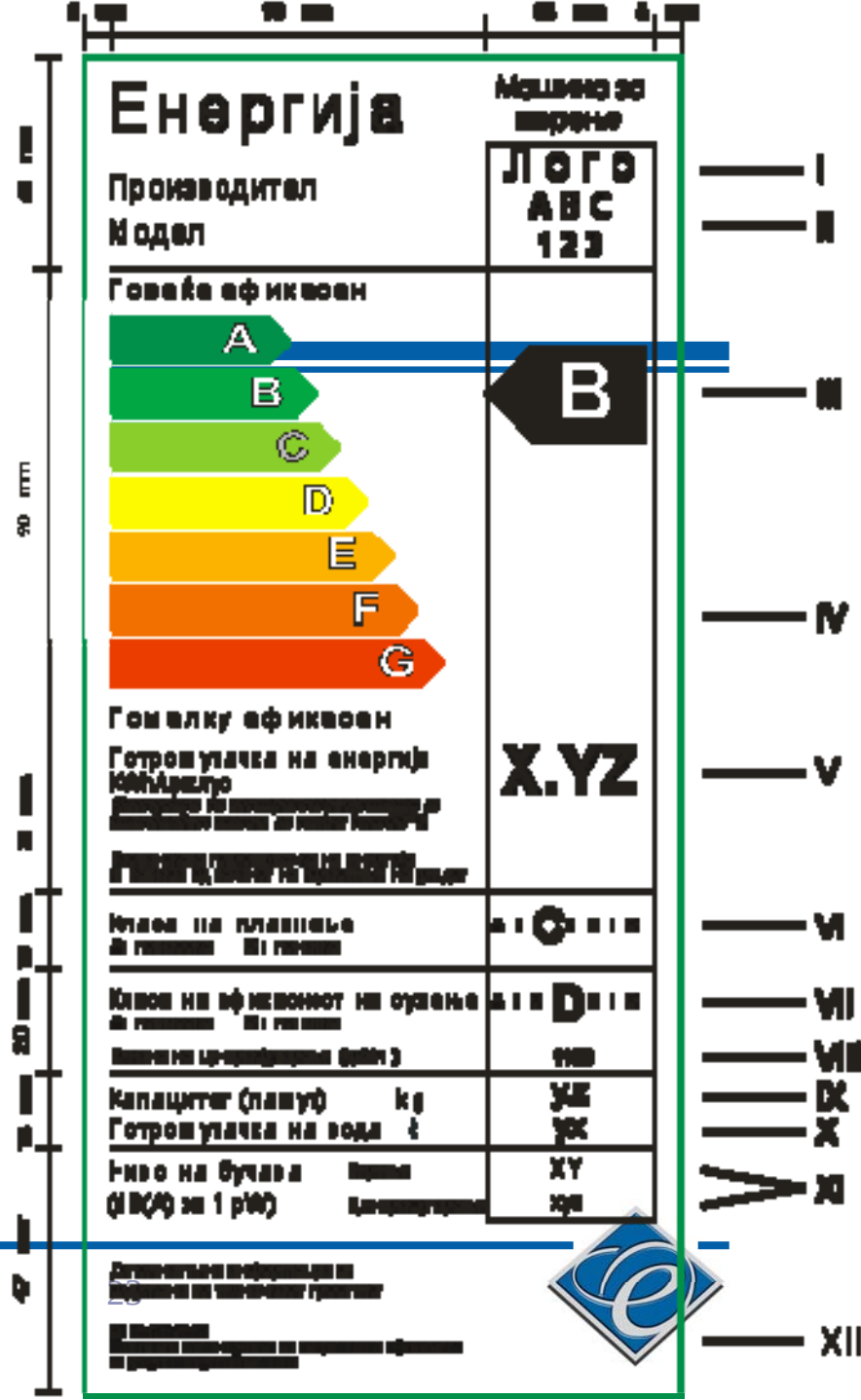
ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ НА МАШИНИ ЗА ПЕРЕЊЕ АЛИШТА

- Одредбите од овој прилог **се применуваат** на електрични машини за перење алишта во домаќинствата.
- Одредбите од овој прилог **не се применуваат** на:
 - машините без можност за центрифугирање,
 - машините со одделни барабани за перење и за сушење алишта, и
 - комбинирани машини за перење и за сушење алишта.
- Одредбите од овој прилог **не се применуваат** за уреди кои можат да користат и други извори на енергија.
- Етикетата за означување на енергетската ефикасност на уредите од став 1 треба да е поставена на надворешниот преден или горен дел на уредот, така да биде јасно видлива и да не е скриена.

ПРИЛОГ III

Облик, форма и
содржина на
етикетата

A.1.7 Работилница

Правилник за етикетирање на уреди за домаќинства од аспект
на енергетска ефикасност
Скопје, 12.06.2007

ПРИЛОГ IV

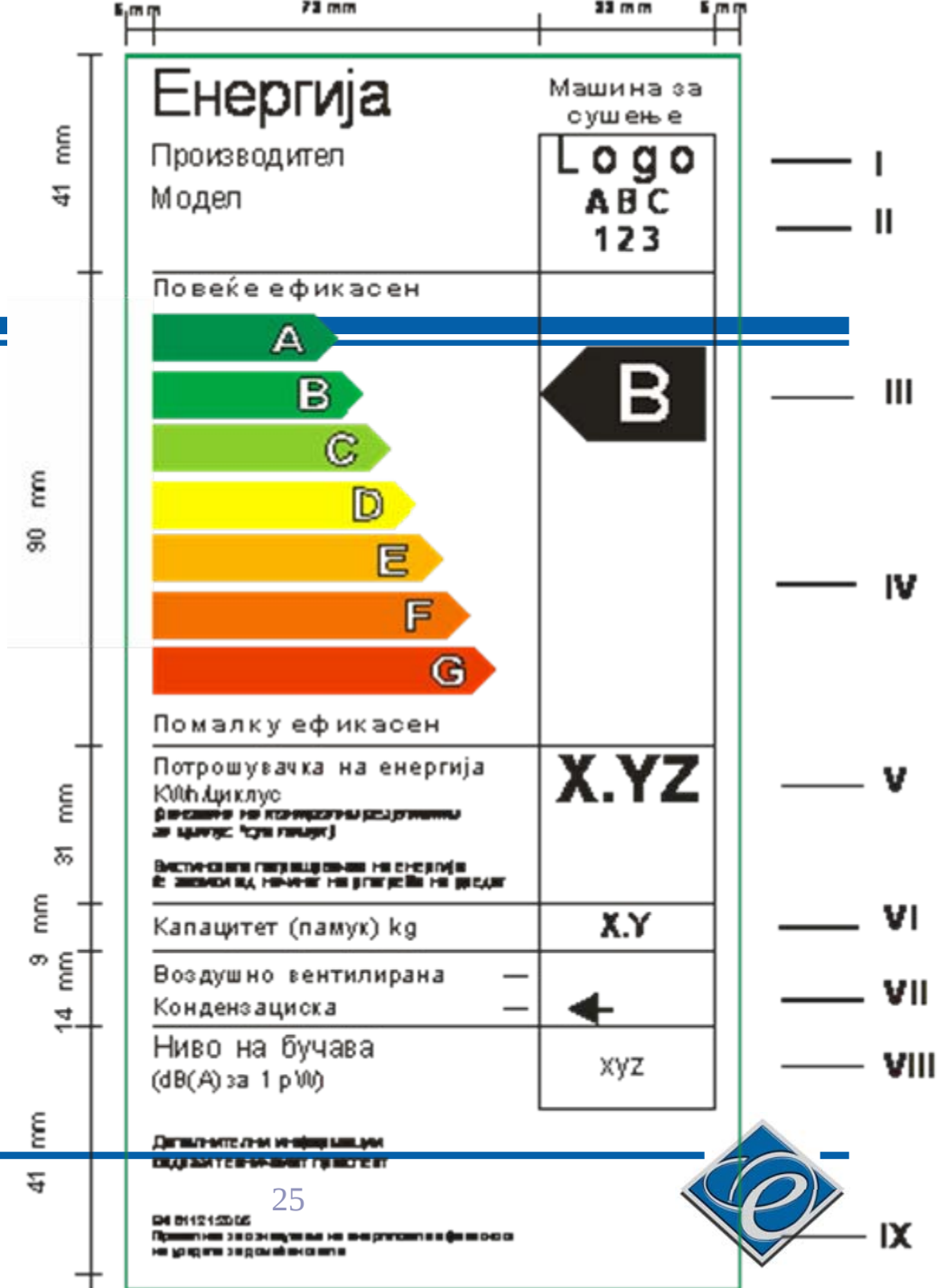
ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ НА МАШИНИТЕ ЗА СУШЕЊЕ АЛИШТА СО БАРАБАН

- Одредбите од овој прилог **се применуваат** на сите машини за сушење алишта со барабан кои при работата користат електрична енергија.
- Одредбите од овој прилог **не се применуваат** на уреди кои можат да користат и други извори на енергија, како на пример комбинираните машини за перење и сушење алишта.
- Етикетата за означување на енергетската ефикасност на уредите од став 1 треба да е поставена на надворешниот преден или горен дел на уредот, така да биде јасно видлива и да не е скриена.

ПРИЛОГ IV

Облик, форма и
содржина на
етикетата

ПРИЛОГ V

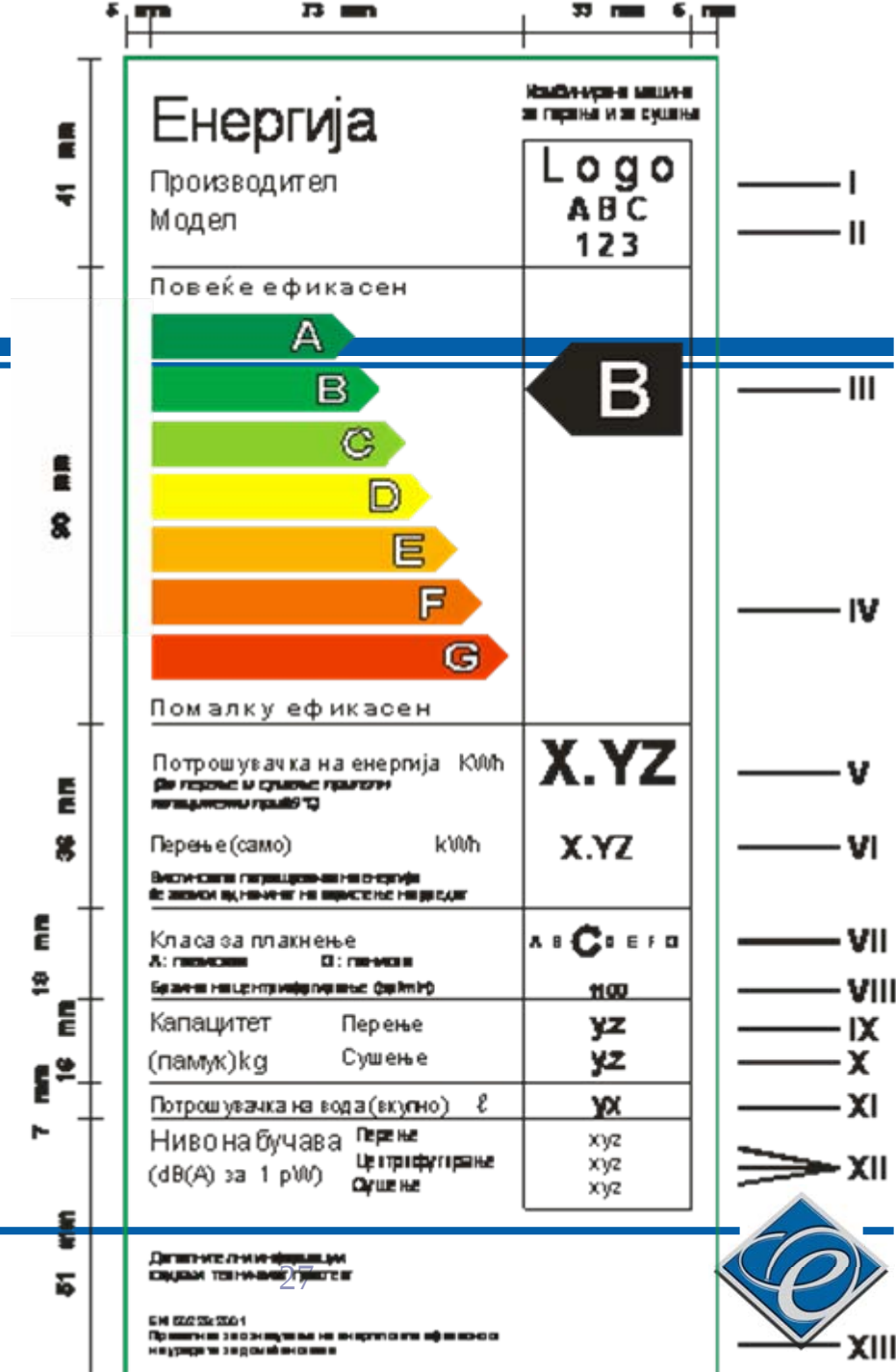
ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ НА КОМБИНИРАНИ МАШИНИ ЗА ПЕРЕЊЕ И ЗА СУШЕЊЕ АЛИШТА

- Одредбите од овој прилог **се применуваат** на комбинирани машини за перење и за сушење алишта во домаќинствата кои користат електрична енергија за работа.
- Одредбите од овој прилог **не се применуваат** на уреди кои можат да користат и други извори на енергија, а од 30 јуни 1998 г. и за машините без внатрешен грејач за вода.
- Етикетата за означување на енергетската ефикасност на уредите од став 1 треба да е поставена на надворешниот преден или горен дел на уредот, така да биде јасно видлива и да не е скриена.

ПРИЛОГ V

Облик, форма и содржина на етикетата

A.1.7 Работилница

Правилник за етикетирање на уреди за домаќинства од аспект на енергетска ефикасност
Скопје, 12.06.2007

ПРИЛОГ VI

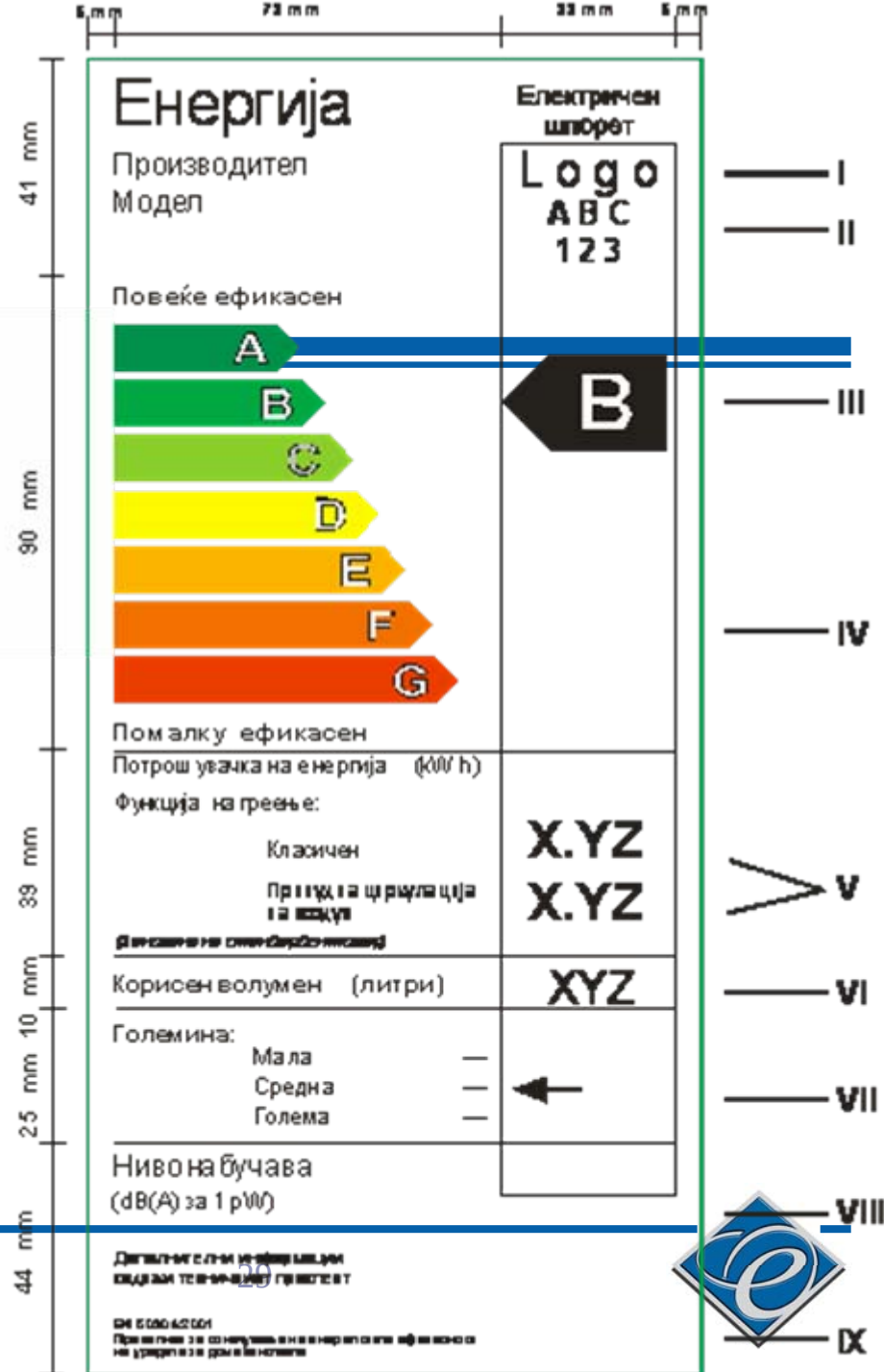
ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ НА ЕЛЕКТРИЧНИ ШПОРЕТИ

- Одредбите од овој прилог **се применуваат** на електрични шпорети кои се употребуваат во домаќинствата, вклучувајќи и шпорети кои се дел од поголеми уреди.
- Одредбите од овој прилог **не се применуваат** за следните шпорети:
 - шпорети кои можат да користат и други извори на енергија;
 - шпорети кои не се предмет на испитување според хармонизираниите стандарди наведени во прилог I од овој правилник;
 - преносни електрични шпорети со маса помала од 18 kg коишто не се дизајнирани за вградување.
- Етикетата за означување на енергетската ефикасност на уредите од став 1 треба да е поставена на вратата од уредот, така да биде јасно видлива и да не е скриена. Ако електричниот шпорет има ~~повеќе од еден простор за печење, секој од нив треба да има своја посебна етикета, со исклучок на шпоретите кои не се предмет на испитување според стандардот EN 50304.~~

ПРИЛОГ VI

Облик, форма и содржина на етикетата

A.1.7 Работилница

Правилник за етикетање на уреди за домаќинства од аспект на енергетска ефикасност
Скопје, 12.06.2007

ПРИЛОГ VII

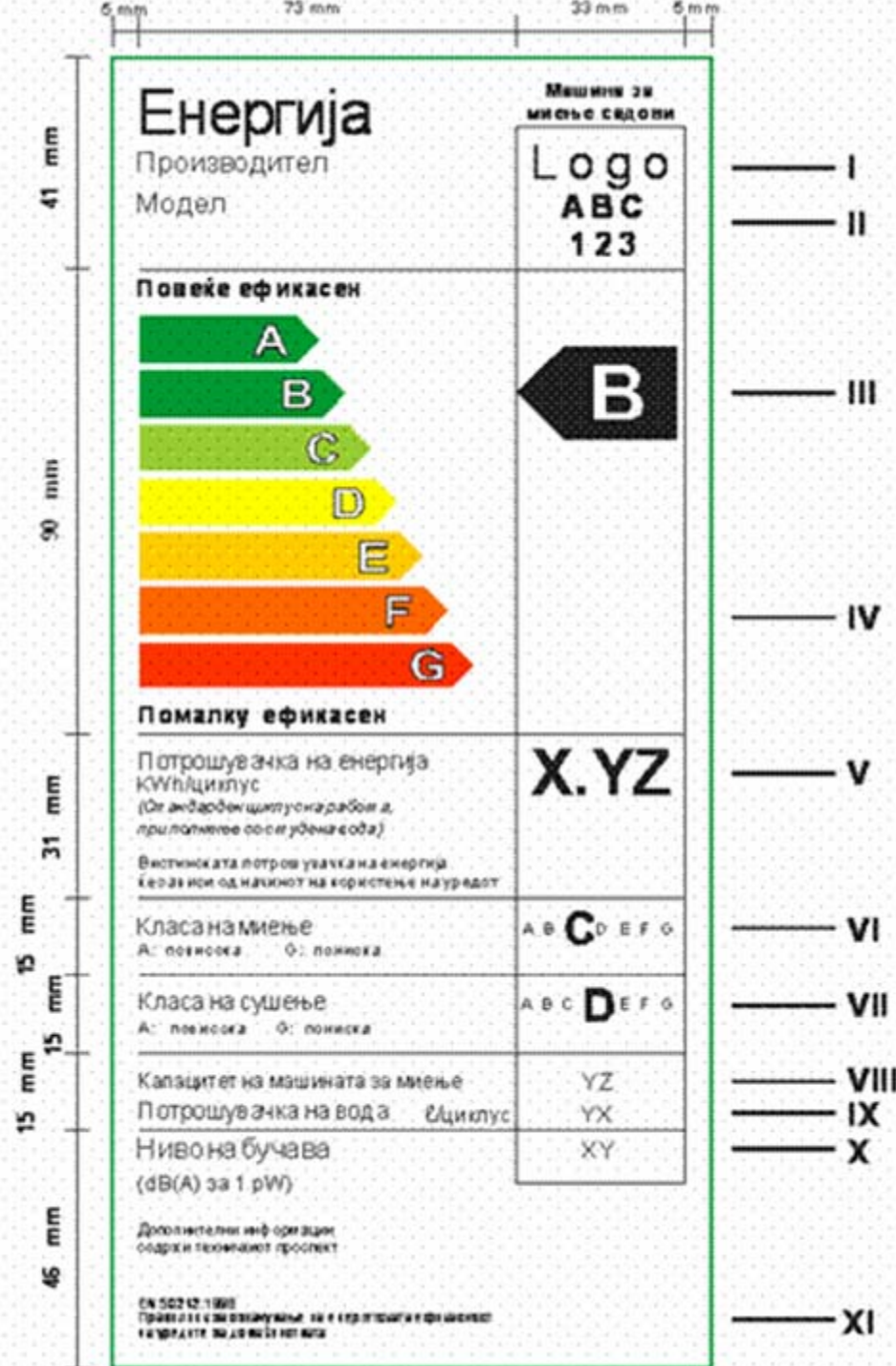
ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ НА МАШИНИ ЗА МИЕЊЕ САДОВИ

- Одредбите од овој прилог **се применуваат** на електрични машини за миење садови во домаќинствата.
- Одредбите од овој прилог **не се применуваат** на уреди кои можат да користат и други извори на енергија.
- Етикетата за означување на енергетската ефикасност на уредите од став 1 треба да е поставена на надворешниот преден или горен дел на уредот, така да биде јасно видлива и да не е скриена.

ПРИЛОГ VII

Облик, форма и содржина на етикетата

A.1.7 Работилница

Правилник за етикетирање на уреди за домаќинства од аспект на енергетска ефикасност
Скопје, 12.06.2007

ПРИЛОГ VIII

ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ НА КЛИМА УРЕДИ

- Одредбите од овој прилог **се применуваат** на клима уреди кои за работа користат електрична енергија и се користат во домаќинствата, како што е дефинирано во стандардот EN 14511.
- Одредбите од овој прилог **не се применуваат** на уреди:
 - кои можат да користат и други извори на енергија;
 - воздух-вода и вода-вода уреди;
 - уреди со излезна моќност на ладење поголема од 12kW.
- Етикетата за означување на енергетската ефикасност на уредите од став 1 треба да е поставена на надворешниот преден или горен дел на уредот, така да биде јасно видлива и да не е скриена.

ПРИЛОГ VIII

Облик, форма и
содржина на
Етикета 1
за уреди наменети
само за ладење

Енергија		Климат уред	
Производител		Logo ABC 123	I
Надворешна единица			II
Внатрешна единица			
Повеќе ефикасен			
A		B	III
B			
C			
D			
E			
F			IV
G			
Помалку ефикасен			
Годишна потрошувачка на енергија во kWh во режим на ладење (The annual declared energy consumption in kWh for cooling) (Einzelenergieverbrauch in kWh für Kühlen)		X.Y	V
Моќност на ладење kW		X.Y	VI
Коефициент на ладење (Energy efficiency ratio - EER) (Kälteenergieeffizienz)		X.Y	VII
Модел	Само ладење	←	VIII
	Ладење+Греење	—	
	Воздушно ладење	←	IX
	Ладење со вода	—	
Ниво на бучава (dB(A) за 1 pW)			XII
Дополнителни информации			
33			
145 11 55 56			
Продуктот е одобрен од страна на компетентните власти			
145 11 55 56			

A.1.7 Работилница

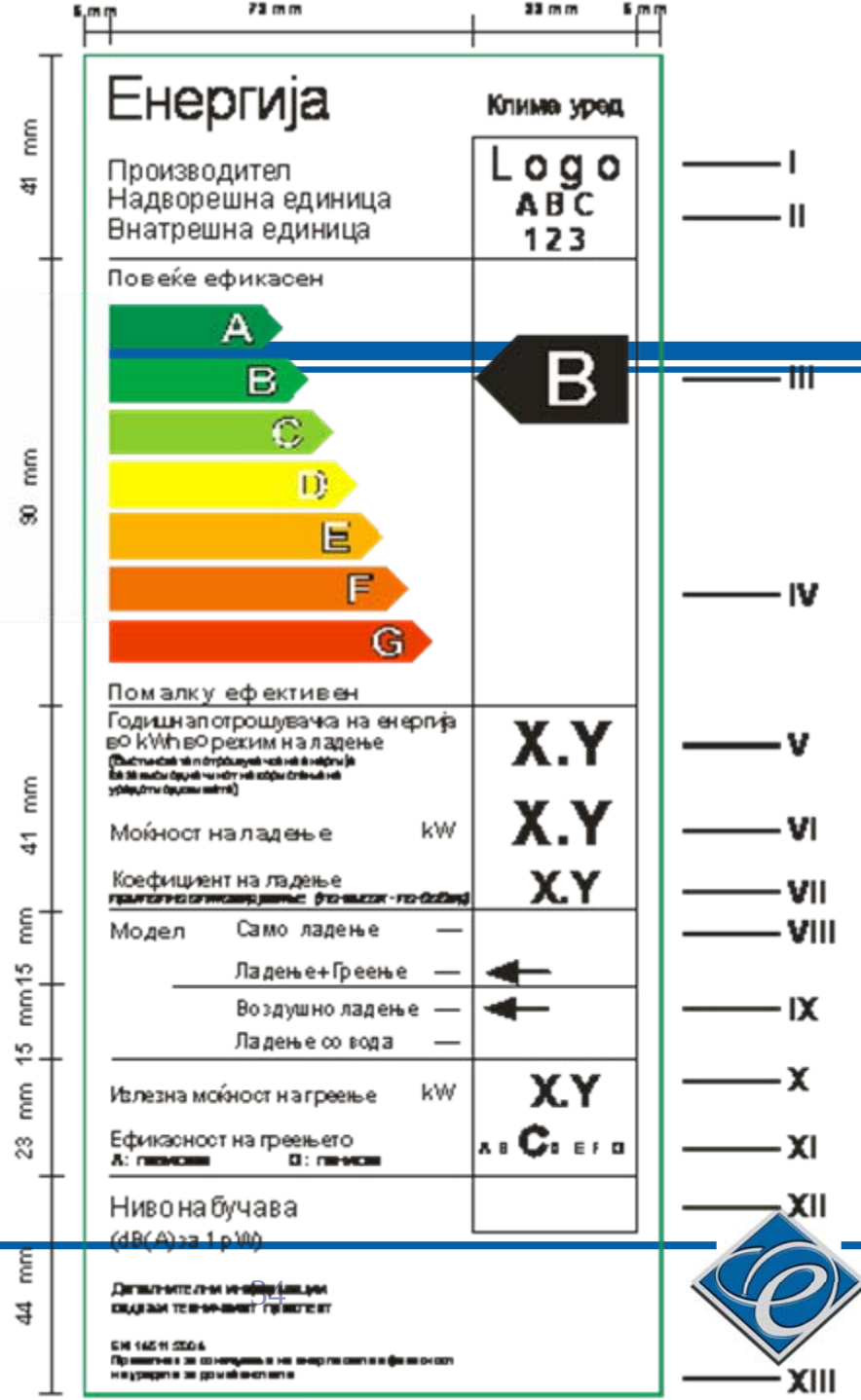
Правилник за етикетирање на уреди за домаќинства од аспект
на енергетска ефикасност
Скопје, 12.06.2007

XIII

ПРИЛОГ VIII

Облик, форма и
содржина на
Етикета 2
за уреди наменети
и за ладење
и за греење

A.1.7 Работилница

Правилник за етикетирање на уреди за домаќинства од аспект на енергетска ефикасност
Скопје, 12.06.2007

ПРИЛОГ IX

ОЗНАЧУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ НА СИЈАЛИЦИ

- Одредбите од овој прилог **се применуваат** на сијалици кои се користат во домаќинствата и се директно напојувани со електрична енергија од дистрибутивната мрежа (класични волфрамови сијалици), и за флуоресцентни сијалици (вклучувајќи линеарни и нелинеарни компактни флуоресцентни сијалици), дури и ако се означени дека не се за користење во домаќинствата.
- Во случај крајниот корисник да може да ја оддели сијалицата од светилката, за потребите на овој правилник под сијалица ќе се подразбира делот, односно деловите коишто зрачат светлина.

ПРИЛОГ IX

- Одредбите од овој прилог **не се применуваат** на следните видови сијалици:
 - оние со светлосен сноп со јачина поголема од 6 500 лумени;
 - оние со влезна моќност помала од 4 W;
 - рефлектори;
 - оние кои се користат со други извори на енергија, како на пример батерии;
 - оние кои не се наменети за производство на светлина во видливиот спектар (400 до 800 nm);
 - оние наменети да се дел од друг производ и чија примарна цел не е осветлување. Меѓутоа, ако сијалицата е наменета за продажба, изнајмување или е изложена одвоено, на пример како резервен дел, истата треба да подлежи на одредбите од овој правилник.

ПРИЛОГ IX

- Етикетата за означување на енергетската ефикасност на уредите од став 1 треба да е ставена или отпечатена, или да е зацврстена, на засебна амбалажа за сијалицата. Ништо не смее да е ставено, ниту пак отпечатено на амбалажата на сијалицата што би ја попречувало видливоста на етикетата. Во поглавје II од овој прилог се дадени насоки за поставување на етикетата на многу мали амбалажи за сијалици.

ПРИЛОГ IX

Обликот, формата и содржината на етикетата треба да се одбере во согласност со една од следните слики.

